

Inovovaný školský vzdelávací program

Základná škola Vtáčkovce

Motto :

J.A. Komenský	„Ak chceš, aby niekto veľa vedel, postaraj sa o to, aby mnoho poznal.“
---------------	---

Inovovaný školský vzdelávací program pre 1. stupeň – ISCED 1

Názov vzdelávacieho programu školy:

Škola je pre mňa hniezdo, kde sa učím obklopený láskou a priateľstvom

Stupeň vzdelania: ISCED 1-primárne vzdelávanie

Dĺžka štúdia: štyri roky

Vyučovací jazyk: slovenský

Študijná forma – denná

Druh školy: štátna, neplnoorganizovaná

Predkladateľ: ZŠ Vtáčkovce

Názov školy: Základná škola Vtáčkovce

Adresa: Vtáčkovce 1, 044 47 Košice

IČO : 710061781

Riaditeľ školy: Mgr. Božena Škovránová

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: Mgr. Marcela Timková

Kontakty: tel. 055/6990202

Mail: zsvtackovce@pobox.sk

Zriaďovateľ:

Názov: Obec Vtáčkovce

Adresa: Vtáčkovce 1, 044 47 Košice

Prerokovaný na Pedagogickej rade: 02.09.2016

Schválený na Pedagogickej rade: 02.09.2016

Prerokovaný na Rade školy: 02.09.2016

Schválený Radou školy: 02.09.2016

Platnosť dokumentu od: 02.09.2016

.....
predseda rady školy

.....
riaditeľ školy

Platnosť revidovania	Dátum	Zaznamenanie, inovácie, zmeny, úpravy a pod.
Platnosť od 02.09.2015	02.09.2015	iUO pre 1. ročník
Platnosť iŠkVP od 02.09.2016	02.09.2016	Inovovaný ŠkVP, iOU pre 2.ročník
Platnosť od 04.09.2017	04.09.2017	iUO pre 3. ročník
Platnosť od 03.09.2018	03.09.2018	iUO pre 4. ročník
Platnosť od 02.09.2019	02.09.2019	Reevidovanie cieľov vzdelávania – čitateľská gramotnosť
Platnosť od 05.09.2022	05.09.2022	Dodatok č. 11, ktorým sa mení a zosúlad'uje so znením školského zákona a vyhlášky o ZŠ 1. Vzdelávacie štandardy SJL – 1. stupeň /zmena.../ 2. ŠkVP podľa ŠVP /vklad častí.../
Platnosť od 04.09.2023	04.09.2023	Dodatok č. 13 k ŠkVP – Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so ZZ a žiakov s nadaním
Platnosť od 02.09.2024	02.09.2024	Dodatok č. 15, ktorým sa dopĺňa tretia hodina TSV v každom ročníku z voliteľných disponibilných hodín
Platnosť od 01.09.2025	01.09.2025	Školský vzdelávací program pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou v úvodných ročníkoch (príloha ku školskému vzdelávaciemu programu)
Platnosť od 01.09.2026	01.09.2026	Dodatok č.5 Digitálna stratégia školy, AI gramotnosť

Obsah

1 Ciele výchovy a vzdelávania v ZŠ Vtáčkovce	6
2 Stupeň vzdelania	9
2.1 Profil absolventa primárneho vzdelávania	9
3 Zameranie školy	11
3.1 Projekty realizované školou	13
3.2 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	15
4 Dĺžka štúdia, formy výchovy a vzdelávania	17
4.1 Dĺžka štúdia	17
4.2 Formy výchovy a vzdelávania	17
4.2.1 Metódy vyučovania	18
4.2.2 Formy vyučovacích hodín	20
5 Učebné osnovy	21
5.1 Vzdelávacie oblasti	22
5.2 Prierezové témy	23
6 Učebný plán	31
6.1 Rámcový učebný plán – 1. – 4. ročník v ZŠ Vtáčkovce	32
7 Vyučovací jazyk	34
7.1 Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov	34
8 Podmienky ukončenia výchovy a vzdelávania	34
8.1 Organizácia prijímacieho konania	35
9 Personálne zabezpečenie	36
9.1 Charakteristika pedagogického zboru	36
10 Materiálno – technické a priestorové zabezpečenie	38
10.1 História ZŠ Vtáčkovce	38
10.2 Priestorové zabezpečenie školy	38
10.3 Škola ako životný priestor	39
11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia	40

12 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia	40
12.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov	40
12.2 Hodnotenie pedagogického zamestnanca	41
12.3 Hodnotenie školy	41
12.4 Rozpis kontrolných úloh	42
13 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie	43
14 Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania	44
14.1 Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so ZZ	44
14.2 Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním	45
14.3 Ako pomáha škola žiakom so SZP	46
14.4 Individuálne začlenenie žiakov so ZZ do bežných tried	48
14.5 Individuálny výchovno-vzdelávací program	48
14.6 Špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov so ZZ	50
14.7 Odborné personálne zabezpečenie žiakov so ZZ	50
15 Digitálna stratégia školy	51
15.1 Východiská a vízia	52
15.2 Analýza súčasného stavu	53
15.3 Strategické ciele	54
15.4 Implementácia podľa ročníkov	54
15.5 Bezpečnosť a ochrana údajov	55
15.6 Hodnotenie a monitorovanie	55
15.7 Očakávané prínosy	55
16 AI gramotnosť	56
Zoznam použitej literatúry	57
Príloha A	Vnútorný systém hodnotenia žiakov ZŠ Vtáčkovce
Príloha B	Inovované učebné osnovy pre 2. - 4. ročník ISCED 1 podľa jednotlivých predmetov

1 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA V ZŠ VTÁČKOVCE

Hlavné ciele výchovy a vzdelávania vyplývajú zo zamerania školy, ktoré vychádzajú z požiadaviek zriaďovateľa a rodičov žiakov.

Naším cieľom je udržať si status školy, ktorá poskytne žiakom možnosti vzdelávania sa vo všetkých oblastiach prostredníctvom rozvoja jazykovej a čitateľskej gramotnosti s predpokladom postupu do vyšších ročníkov i ďalšieho úspešného začlenenia sa do života v tejto spoločnosti. Zároveň chceme zostať školou rodinného typu, mať na zreteli osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby, rozvíjať jeho tvorivosť, komunikatívnosť, sebapoznanie, vzdelávať ho v oblasti ľudských práv, z čoho vyplýva aj názov vzdelávacieho programu našej školy: *„Škola je pre mňa hniezdo, kde sa učím obklopený láskou a priateľstvom.“*. Cieľom je vytvoriť v škole prostredie, v ktorom žiaci sa učia v priateľskej atmosfére, učia sa prosociálnemu správaniu a byť empatickým. Prioritou je viesť žiakov k zdravému životnému štýlu, aktívnej tvorbe a ochrane životného prostredia. Formovať tvorivý životný štýl, podporovať zdravé stravovacie návyky a zamerať sa na plnenie úloh akčného plánu v boji proti obezite. Ďalej u žiakov formovať vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a systém hodnôt. To všetko sa snažíme realizovať pri vzájomnej spolupráci školy a rodiny.

Cieľom výchovy je:

- venovať sústavnú pozornosť medzilľudským vzťahom vo vzťahu učiteľ – žiak, žiak - žiak založenom na vzájomnej úcte, rešpektovaní a spolupráci,
- posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám,
- podnecovať a cielene rozvíjať sebahodnotenie žiakov,
- viesť žiakov k samostatnému a tvorivému mysleniu, naučiť žiakov tímovo pracovať, posilňovať vzťah žiakov k životnému prostrediu, prírode, regiónu, odstraňovať prvky rasizmu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia,

- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niešť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie,
- v oblasti formovania mravných vlastností pôsobiť na žiakov v spolupráci s vyučujúcim etickej výchovy na škole.

Cieľom vzdelávania je:

- umožniť všetkým žiakom získať dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých všeobecnovzdelávacích predmetoch,
- poznávať rómsku kultúru čítaním rómskych rozprávok, básničiek, pesničiek,
- prostredníctvom strategického komunikačného rámca EUR a vhodne volenými progresívnymi interaktívnymi metódami rozvíjať jazykovú i čitateľskú gramotnosť rómskych žiakov,
- rozvíjať u žiakov čítanie s porozumením, vytvoriť z knižnice centrum čitateľských zručností,
- získavať a rozvíjať nasledovné kľúčové kompetencie:
 - a) sociálne komunikačné kompetencie,
 - b) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií,
 - c) kompetencie k celoživotnému učeniu sa,
- rozvíjať športové nadanie žiakov – využívaním multifunkčného ihriska pritiahnuť deti k športu cez záujmové útvary,
- začleniť finančnú gramotnosť do obsahových štandardov a do vzdelávacieho procesu,
- rozvíjať kognitívne schopnosti žiakov aktívnym riešením problémov samostatne aj v skupinách a vytvoriť tak u nich základy pre tvorivé a kritické myslenie.

Cieľom vedenia je :

- podporovať spoluprácu s inými školami,
- podporovať ďalšie vzdelávanie ako súčasť kariérneho rastu,
- zabezpečovať včasnú diagnostiku pre žiakov, ktorí budú vykazovať neúspešnosť

vo vzdelávacích výsledkoch – CPaP a CŠPP v Košiciach,

- pri zápise detí do 1. ročníka zabezpečiť účasť psychológa, špeciálneho pedagóga, logopéda i asistenta učiteľa,
- integrovať žiakov s poruchami učenia v bežných triedach, zabezpečiť potrebné vyšetrenia a dokumentáciu, vypracovať individuálny výchovno-vzdelávací program,
- zvyšovať gramotnosť v IKT - rozšírením IKT techniky, vzdelávaním pedagogických zamestnancov.

2 STUPEŇ VZDELANIA

Stupeň vzdelania: ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Primárne vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy, žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou. Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu a príslušnú úroveň Slovenského kvalifikačného rámca a Európskeho kvalifikačného rámca.

2.1 Profil absolventa primárneho vzdelávania

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami :

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku,
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať,
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,

- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote,
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

3 ZAMERANIE ŠKOLY

Základná škola Vtáčkovce je neplnoorganizovaná škola s ročníkmi 1.-4. ročníka, ktorá ponúka primárne vzdelanie . Školu navštevujú žiaci z blízkej rómskej osady. Do školy prichádzajú s veľkou jazykovou bariérou, v bežnej reči používajú rómsky jazyk. Východiskom pri plánovaní našej práce je fakt, že všetci žiaci pochádzajú z rómskych rodín s odlišnými tradíciami i kultúrou. Väčšinou v rebríčku hodnôt týchto rodín je potreba vzdelania až na konci a škola je pre rodičov len inštitúcia, ktorá zaťažuje ich deti a zbytočne ich obťažuje. Len mizivé percento rodín našich žiakov motivuje svoje deti k učeniu a zaujíma sa o ich pracovné výsledky. Mnohým žiakom chýba akýkoľvek pocit zodpovednosti, k učeniu, hlavne k domácej príprave pristupujú ľahostajne. Veľkým nedostatkom je aj to, že väčšina z nich nemá systém v učení. Tým, že žiaci sa v škole cítia príjemne, bez stresu a strachu, dosahujeme veľmi dobrú školskú dochádzku.

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti žiakov na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

V etape primárneho vzdelávania sú za kľúčové považované:

- komunikačné spôsobilosti,
- matematická gramotnosť,
- gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií,
- spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti IKT,
- spôsobilosti učiť sa učiť, riešiť problémy,
- osobné, sociálne a občianske spôsobilosti,
- spôsobilosť chápať kultúru v kontexte a vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry.

Prioritou našej školy je postupne vzdelávať a vychovávať žiakov tak , aby systematicky a uvedomene pracovali na rozvoji svojej komplexnej osobnosti, aby po absolvovaní štvrtého ročníka, a tým aj primárneho stupňa ZŠ:

- plynule pokračovali na nadväzujúcom stupni nižšieho sekundárneho vzdelania,
- aby svojím pričinením mali osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, prírodovedeckej, matematickej i kultúrnej gramotnosti,
- aby mali osvojené základy používania štátneho a cudzieho jazyka,

- aby poznali základné druhy umenia, rešpektovali kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície v rámci multikultúrnej spoločnosti, aby boli hrdí na tradície Rómov,
- aby poznali techniky učenia sa,
- aby dokázali sústredene načúvať, byť ústretoví pri vytváraní dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi, s ľuďmi vo svojom okolí i so všetkými, s ktorými prichádzajú do kontaktu,
- aby chápali význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, ovládali svoje emócie, poznali význam empatie,
- aby mali osvojené základy cudzieho jazyka,
- aby v každodenných situáciách dokázali používať základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov,
- aby boli pripravení naďalej rozvíjať schopnosti objavovať a hľadať odpovede, aby rozvíjali svoju tvorivosť,
- aby vedeli používať základné informačné technológie pri vyučovaní i pri samostatnom učení sa, ovládali základy počítačových aplikácií, vedeli vyhľadať informácie na internete, používať rôzne vyučovacie programy,
- aby chápali rozdiely medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- aby ku riešeniu problémov a konfliktov pristupovali s rozvahou, bez hystérie, s pochopením,
- aby si uvedomovali svoju osobnosť, dôverovali si, dokázali odhadnúť svoje silné a slabé stránky a primerane veku dokázali odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- aby si uvedomovali, že majú svoje práva a povinnosti,
- aby dokázali pracovať v skupine, prijímali ale aj prinášali nové nápady pri spoločnej práci,
- aby dokázali prispievať pri tvorbe pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a tým utužovali dobré medziludské vzťahy,
- aby poznali základy etikety, ovládali základné pravidlá hygieny, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- aby si uvedomovali, čo znamená byť čestným človekom.

Pre posilnenie týchto kompetencií sme pristúpili vo vyučovanom predmete slovenský jazyk a literatúre k navýšeniu časových dotácií vo všetkých ročníkoch. Tieto

vyučovacie hodiny sa použijú na zmenu kvality výkonu v jazykovej zložke predmetu v oblastiach – rozvoj slovnej zásoby, rozvoj tvorby jazykových prostriedkov, pravopisné cvičenia a v literárnej zložke – mimočítanková literatúra, rozvoj plynulého čítania textu, rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Dôležitou súčasťou nášho vzdelávacieho programu je aj starostlivosť o individuálne začlenených, zdravotne oslabených a sociálne znevýhodnených žiakov. Systém starostlivosti im zabezpečujeme prostredníctvom individuálneho začlenenia s požadovanou starostlivosťou, zavádzaním asistentov učiteľa.

3.1 Projekty realizované školou

Realizujeme nasledovné projekty v súlade so strategickými cieľmi školy:

Dlhodobé projekty:

a) Infovek projekt IKT

Projekt je zameraný na zavádzanie informačno-komunikačných technológií do výchovno-vzdelávacieho procesu a života školy a zasahuje do troch oblastí:

- využívania počítačov a IKT vo výchovno-vzdelávacom procese,
- v oblasti sprístupnenia počítačov a IKT žiakom v čase mimo vyučovania,
- ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov so zameraním na IKT.

b) Moja prvá škola

Projekt realizuje Nezisková organizácia EDULAB v spolupráci s odbornými a komerčnými partnermi. Projekt je určený učiteľom 1. stupňa ZŠ s cieľom pomôcť školám a učiteľom zatriktívniť výučbu a budovať pozitívny vzťah žiakov k učeniu.

Projekt ponúka:

- moderné učebné materiály a bezplatný prístup k unikátnemu digitálnemu vzdelávaciemu obsahu, ktoré sú v súlade so Štátnym vzdelávacím programom,
- semináre v školiacich centrách po celom Slovensku, zamerané na správne používanie učebných materiálov, ako aj výmenu skúseností medzi učiteľmi.

c) Zbieram baterky

Celoštátny program pre ochranu životného prostredia. Cieľom projektu je pre žiakov

získavanie pozitívnej motivácie v súvislosti s ochranou životného prostredia.

a) Hodina deťom

Škola sa pravidelne a každoročne zapája do celoročnej zbierky na podporu projektov pomáhajúcim deťom a mladým ľuďom na celom Slovensku.

b) Záložka do knihy spája školy

Projekt odporúčaný MŠVVaŠ SR, ktorého celoslovenským cieľom je nadviazanie kontaktov medzi slovenskými základnými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek do kníh.

c) Medzinárodný deň školských knižníc

Cieľom celoslovenského projektu je podpora vzťahu žiakov ku knihám, školskej knižnici, čítaniu a poznávaniu i získanie si väčšieho počtu milovníkov literatúry.

d) Národný projekt Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva

Škola sa od roku 2013 zapojila do národného projektu (ďalej len „projekt DigiŠkola.sk“), v ktorom sme pre školu získali dve interaktívne tabule, dataprojektory k tabuliam s držiakmi a notebooky.

e) Moderné vzdelávanie - digitálne vzdelávanie pre všeobecno-vzdelávacie predmety

Škola získala v školskom roku 2014/2015 v projekte nasledovnú digitálnu techniku:

- interaktívnu tabuľu,
- dataprojektor s držiakom,
- NTB a sadu reproduktorov.

Vlastné projekty školy:

- Didaktické hry v prírode,
- Týždeň dopravnej výchovy: „Bezpečne s vtáčikom Vtáčkováčikom“,
- Jesenné variácie,
- Týždenný projekt zameraný na finančnú gramotnosť: „Bankujeme s vtáčikom Vtáčkováčikom“,
- Týždenný projekt: „Farebný týždeň zdravia“ so zameraním na plnenie cieľov

národného programu boja proti obezite a prevencie drogových závislostí a iných sociálno – patologických javov,

- Mesiac úcty k starším, Pamiatka zosnulých,
- Zimné variácie,
- Vianočná akadémia,
- Valentínska pošta,
- Karneval,
- Milujem Slovensko,
- Hviezdoslavov Kubín,
- Jarné variácie,
- Marec mesiac knihy,
- Svetový deň vody,
- Týždenný projekt: „*Deti Slnka*“ (Medzinárodný deň Rómov)
- Týždenný projekt: „*Deň Zeme*“ (22.4.)
- Deň Matiek,
- Deň detí,
- Romdance, súťaž v rómskom tanci,
- OFDM- Olympijský festival detí a mládeže (školské športové podujatie) a i.

Pozn.: Všetky projekty školy sú zverejnené na webovej stránke školy www.zsvtackovce

3.2 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Škola sa snaží o to, aby jej kontakt s rodičmi bol čo najužší. Vedenie školy umožňuje komunikáciu s rodičmi denne bez časového vymedzenia. Podobne je možné komunikovať aj so všetkými vyučujúcimi, rešpektujúc ich vyučovaciu povinnosť. Škola víta záujem rodičov o aktívne zapojenia sa do práce so žiakmi a je pre nich otvorená. Rodičia majú možnosť pravidelne sa informovať o výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojich detí prostredníctvom triednických schôdzok, prípadne aj individuálnym pohovorom. Rodičia môžu po predchádzajúcom dohovore navštíviť vyučovanie a podľa záujmu spolupracovať na organizovaní školských akcií, výletov a projektov.

Veľmi dobrá je spolupráca vedenia školy s Radou školy. Dôležitým faktorom je podpora a spolupráca so zriaďovateľom obce.

V rámci tejto spolupráce škola sprístupňuje priestory ihriska na realizáciu telovýchovnej činnosti obyvateľov obce.

Počas školského roka sa konajú triedne aktivity rodičov. Uskutočňujú sa spravidla štyrikrát ročne formou spoločných zasadnutí alebo formou konzultácií s príslušnými pedagógmi.

Škola dlhodobo spolupracuje s:

- Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Košiciach.
- Centrom špeciálno - pedagogického poradenstva v Košiciach.
- Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach,
- Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Košiciach.

4 DĹŽKA ŠTÚDIA, FORMY VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

4.1 Dĺžka štúdia

Základná škola Vtáčkovce je neplnorganizovaná s dvojzmenným vyučovaním, v ktorej sa plní povinná školská dochádzka absolvovaním primárneho stupňa vzdelávania. Primárne vzdelávanie poskytuje základy všeobecného vzdelania, osvojenie si elementárnej gramotnosti a kompetencií nevyhnutných pre ďalšie vzdelávanie. Formuje a rozvíja charakter žiaka v súlade s etickými hodnotami. Primárne vzdelávanie – prvý stupeň základnej školy tvorí 1. – 4. ročník základnej školy.

4.2 Formy výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa na prvom stupni základnej školy organizuje dennou formou. Vyučovanie sa začína o 7,30 hod. – 7,45 hod. ranné kruhy, 1. vyučovacia hodina od 7,45 hod. Jednotlivé ciele Metakognície a Charakteru napĺňame a rozvíjame u žiakov prostredníctvom aktivít v ranných kruhoch. Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná:

- v celom rozsahu vzdelávania zabezpečovaného školou pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku individuálnym vzdelávaním, preto, že ich zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole, alebo preto, že boli vzatí do väzby alebo sú vo výkone trestu odňatia slobody,
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu,
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo ktorí sú žiakmi so všeobecným intelektovým nadaním,
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetkých žiakov,
- v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však 1 mesiac, z dôvodu havárie v budove školy alebo rekonštrukcie budovy školy.

Formy výchovy a vzdelávania vychádzajú zo strategického zamerania nášho motta: „*Ak chceš, aby niekto veľa vedel, postaraj sa o to, aby mnoho poznal*“, berúc do úvahy možnosti, ktoré naša škola ponúka. Keďže našu školu navštevujú žiaci z málo podnetného prostredia a často s veľmi veľkou jazykovou bariérou, preto je výchovno-vzdelávacia činnosť na škole náročná a vyžaduje si dobre pripravených, kvalifikovaných pracovníkov, ktorí sa musia naďalej vzdelávať a nachádzať vhodné inovatívne metódy a formy práce, aby aj žiaci vyžadujúci si osobitnú starostlivosť boli v škole úspešní. Našu prácu brzdí nielen jazyková bariéra, ale aj veľké medzery v sociálnom správaní a nedostatok manuálnych zručností. Deti prichádzajú do školy nepripravené fyzicky, mentálne, ale ani psychicky. Využívame rôzne moderné metódy výučby. Snažíme sa vytvárať menšie skupiny, aby bola väčšia možnosť komunikácie a individuálneho prístupu. Priorita je najmä zvýšiť úroveň čitateľskej gramotnosti žiakov prostredníctvom čítania literatúry blízkej ich mentalite a kultúre a to inovatívnymi metódami výučby spisovného slovenského jazyka. Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať stimuláciou žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností a využívaním rôznych metód na osvojovanie a precvičovanie si preberaného učiva.

Aj napriek tomu, že s tvrdými drogami sme sa na našej škole nestretli, je potrebné sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholickým nápojom cez koordinátora prevencie, rodičov a všetkých vyučujúcich a to účelným využívaním voľného času. Pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy napríklad realizáciou žiackych projektov v tejto oblasti. Chceme si všimáť talent v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej možnej miery účasťou žiakov na rôznych talentových súťažiach.

4.2.1 Metódy vyučovania

Dnešné školstvo prechádza rôznymi zmenami a to platí aj v oblasti metód vyučovania, ktoré formujú samotný spôsob dosiahnutia cieľa. Ich výber závisí od viacerých činiteľov, do úvahy musíme brať aký je náš cieľ vyučovacej hodiny, obsah preberaného učiva, vekové osobitosti žiakov, materiálne vybavenie školy

a pochopiteľne aj od schopností samotného učiteľa.

Využívame trojfázový model procesu učenia – EUR, Evokácia – Uvedomenie si významu – Reflexia, tento model je možné realizovať vo všetkých ročníkoch na 1. stupni. V každej z týchto fáz dochádza k významným špecifickým aktivitám, ktoré ovplyvňujú efektivitu celého učebného procesu. Model v podstate opisuje postupnosť krokov, ktorým žiaci prechádzajú pred učením, v jeho priebehu a po učení. Dodržanie tejto metodiky nás dovedie k splneniu edukačného cieľa – k rozvinutiu schopnosti kriticky myslieť a uvažovať.

V počiatočnej fáze žiak si aktívne vybavuje vedomosti, ktoré o téme má. Cieľom učiteľa v tejto etape je vzbudiť vnútorný záujem žiaka o danú tému, o riešenie predloženého problému, o učenie sa. Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť môžeme využiť motivačné metódy ako motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém, motivačnú demonštráciu, metóda brainstormingu, manipulácia s predmetmi, pojmové mapovanie, pozorovanie, rôzne intelektové hry ako tajničky, slovné hračky, skladačky,...

V etape uvedomenie si významu sa žiak dostáva do kontaktu s novými informáciami alebo myšlienkami, aby výsledok dával nový, presnejší zmysel. Žiak pod vedením učiteľa získava nové poznatky o pojmoch a vzťahoch medzi nimi. Žiak v tejto fáze musí byť aktívny sám od seba. Preto dôležitou úlohou vo fáze uvedomovania si významu je predovšetkým udržať žiaka v činnosti, zachovať jeho záujem a energiu. Pre realizáciu cieľov sú potrebné praktické aktivity žiakov. Dôraz kladieme na prácu s knihou a textom, samostatné vyhľadávanie učebnej látky prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie, metóda aktívneho čítania pri nej sa žiak môže naučiť pracovať s textom. Využívame didaktické hry, učenie formou skladania informácií, pojmové mapovanie, metóda cinquain- päťriadková báseň.

V tretej fáze si žiak upevňuje nové vedomosti, a aktívne pretvára svoje schémy porozumenia, aby zodpovedali tým vedomostiam, ktoré sa naučil. Až v tejto fáze si vlastne skutočne osvojuje učivo a vznikajú trvalé vedomosti. Z fixačných metód využívame metódy opakovania informácií, precvičovania učiva, didaktické hry. Na opakovanie učiva môžeme využiť napríklad pojmové mapovanie, pexeso, a i. Veľmi zaujímavou metódou precvičovania učiva je snowballing (lepenie snehovej gule) ide o metódu nabaľovania nových poznatkov vytváranie akejsi snehovej gule.

Projektové vyučovanie je ďalšou inovatívnou metódou na našej ZŠ. Cieľom projektového vyučovania je aktívne zapojiť žiakov do poznávacieho procesu. Učiteľ

vytvára problémové scenáre a otázky, ktoré vedú k tomu, aby žiaci rozmýšľali o tom, čo sa učia. Je to efektívny spôsob výučby pri ktorom sa využívajú nové progresívne metódy práce. Zdrojom nadobúdania poznatkov, vedomostí a zručností žiakov pri projektovej metóde je riešenie praktických pracovných úloh. Samotná realizácia vyučovania nie je pevne stanovená a preto neobmedzuje učiteľa v jeho tvorivosti a spôsoboch realizácie vyučovania.

4.2.2 Formy vyučovacích hodín

Vyučovacia hodina je taká organizačná forma vyučovania, pri ktorej učiteľ pracuje v presne vymedzenom čase so skupinou žiakov v učebni. Výučba v našej škole prebieha podľa stabilného rozvrhu hodín. Učiteľ pri výučbe využíva vhodné inovatívne metódy, zásady, prostriedky, aby dosiahol stanovené výchovno-vzdelávacie ciele. Vyučovacia hodina trvá 45minút, popoludňajšia zmena - 40 minút .

Z organizačných foriem výučby využívame výučbu v triede, v špecializovaných priestoroch školy ako je počítačová učebňa a výučbu mimo tried – na školskom dvore. Podľa počtu žiakov využívame frontálnu, skupinovú a individuálnu formu výučby.

5 UČEBNÉ OSNOVY

Pri tvorbe iŠkVP škola vychádza zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov v iŠVP, pričom využíva nasledujúce možnosti podľa svojich konkrétnych potrieb:

- Platné vzdelávacie štandardy pre príslušné vyučovacie predmety školy, môžu slúžiť ako učebné osnovy povinných vyučovacích predmetov, ktorých časovú dotáciu v učebnom pláne ponechá alebo navýši bez rozšírenia obsahu.

Naše učebné osnovy vychádzajú z inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy. Voliteľné hodiny boli začlenené do už existujúcich predmetov podľa potrieb žiakov jednotlivých ročníkov. Učebné osnovy platné pre 1., 2., 3. a 4. ročník sú totožné so vzdelávacím štandardom iŠVP všetkých predmetov.

V predmete **slovenský jazyk a literatúra** sme v 1., 2. a 4. ročníku navýšili časovú dotáciu o 1 vyučovaciu hodinu a v 3. ročníku sme navýšili 2 vyučovacie hodiny bez rozšírenia učiva. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu v jazykovej zložke predmetu v oblastiach – *rozvoj slovnej zásoby, rozvoj tvorby jazykových prostriedkov, pravopisné cvičenia* a v literárnej zložke – *mimočítanková literatúra, rozvoj plynulého čítania textu, rozvoj čitateľskej gramotnosti*. Učebné osnovy pre tento predmet sú totožné so vzdelávacím štandardom iŠVP, sú vyznačené tie časti vzdelávacieho štandardu, ktoré menia svoju kvalitu.

V predmete **matematika** sme navýšili časovú dotáciu o 1 vyučovaciu hodinu týždenne bez rozšírenia učiva, v triedach 1. a 2. ročníka. Časová dotácia je využitá na nové metódy vyučovania s dôrazom na osobnostný rozvoj žiaka. Vyučovacia hodina je zameraná na zmenu kvality výkonu, a to na: *precvičovanie matematických operácií, riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie, rozvoj čitateľskej gramotnosti pri riešení slovných úloh, rysovanie*. Učebné osnovy pre tento predmet sú totožné so vzdelávacím štandardom iŠVP, sú vyznačené tie časti vzdelávacieho štandardu, ktoré menia svoju kvalitu.

V predmete **etická výchova** sme navýšili časovú dotáciu len v 2. ročníku o 1 vyučovaciu hodinu týždenne bez rozšírenia učiva. Zvýšením hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu Etická výchova v 2. ročníku, meníme kvalitu výkonov, prostredníctvom realizácie didaktických aktivít, ktoré pomáhajú precítiť etické hodnoty,

posilňujú prosociálne správanie a empatiu, uľahčujú nácvik zodpovedajúceho správania a prenos získaných skúseností do správania sa v reálnom svete, ktoré vyplýva aj z názvu nášho školského vzdelávacieho programu: *“Škola je pre mňa hniezdo, kde sa učím obklopený láskou a priateľstvom.”* Vyučovacia hodina je zameraná na zmenu kvality výkonu v oblastiach: *postoje a spôsobilosti v medziludských vzťahoch, tvorivosť, iniciatíva, vyjadrovanie citov, naša trieda*. Učebné osnovy pre tento predmet sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP, sú vyznačené tie časti vzdelávacieho štandardu, ktoré menia svoju kvalitu.

iUčebné osnovy obsahujú:

1. Charakteristiku predmetu
2. Ciele predmetu
3. Kľúčové kompetencie
4. Obsah – tematické celky
5. Obsahový a výkonový štandard
6. Metódy a formy práce
7. Učebné zdroje
8. Hodnotenie predmetu
9. Začlenenie prierezových tém

5.1 Vzdelávacie oblasti

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov. Zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov patriacich do konkrétnej oblasti. Umožňujú rozvíjanie medzipredmetových vzťahov.

Vzdelávacie oblasti a príslušné predmety pre ŠVP pre 1. stupeň základnej školy

Vzdelávacia oblasť	Predmet
	slovenský jazyk a literatúra
	anglický jazyk
	matematika
	informatika

Človek a príroda	prvouka
	prírodoveda
	prvouka
	vlastiveda
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie
	hudobná výchova
	výtvarná výchova
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova

Poznámka: Prvouka sa skladá z prírodovednej a spoločenskovednej zložky, a preto je súčasťou dvoch vzdelávacích oblastí – Človek a príroda a Človek a spoločnosť.

5.2 Prierezové témy

Prierezové témy sa prelínajú vzdelávacími oblasťami. Odrážajú aktuálne problémy súčasnosti, sú určitým návodom na ich prevenciu a riešenie, ale zároveň slúžia aj na prehĺbenie základného učiva, zdôraznenie aplikačného charakteru, majú prispieť k tomu, aby si žiaci rozšírili rozhľad, osvojili si určité postoje, hodnoty, rozhodovanie. Prepájajú rôzne oblasti základného učiva, prispievajú ku komplexnosti vzdelávania žiakov a pozitívne ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov. Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Tiež sa môžu realizovať prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov, kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať. Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami.

V primárnom vzdelávaní majú prierezový charakter nasledujúce témy:

- *Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke*
- *Environmentálna výchova,*
- *Mediálna výchova,*
- *Ochrana života a zdravia.*
- *Regionálna výchova a ľudová kultúra*
- *Multikultúrna výchova,*

- *Osobnostný a sociálny rozvoj,*
- *Výchova k manželstvu a rodičovstvu,*

5.2.1 Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Zámerom Dopravnej výchovy – výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Výučba sa uskutočňuje v každom vyučovacom predmete, avšak najmä v rámci predmetov prvouka a vlastiveda.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je:

- uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,
- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Prierezová téma je začlenená pri vhodných témach do učebných osnov i tematicko výchovo-vzdelávacích plánov. Dopravná výchova sa realizuje aj projektovou formou výučby.

5.2.2 Environmentálna výchova

Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými predmetmi, ale najmä prvoukou, prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním, etickou výchovou. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými (primeranými a vhodnými) činnosťami – chrániť rastliny, mať kladný vzťah k domácim zvieratám a pod.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je:

- prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať,
- analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete
- získať vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primetané a vhodné
- chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode Organizačne je vhodné prierezovú tému začleniť do viacerých predmetov prostredníctvom jednotlivých tém, projektov alebo urobiť kurzovou formou, napríklad zamerať sa jeden týždeň na environmentálnu výchovu – s teoretickou a praktickou časťou.

V mesiaci apríl pri príležitosti Dňa Zeme venujeme tejto prierezovej téme zvlášť pozornosť organizovaním brigády čistenia okolia školy, besedy na tému –Ochrana životného prostredia, Naša Zem.

5.2.3 Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí. Stali sa integrálnou súčasťou ich života, pričom si neuvedomujú dostatočne ich vplyv. Hlavným cieľom Mediálnej výchovy je položiť základy mediálnej

gramotnosti žiakov a postupne zvyšovať úroveň schopností kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova dáva žiakom príležitosť a priestor na základnú orientáciu v mediálnom svete, osvojenie si stratégií zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ako aj osvojenie si kritického a bezpečného prístupu pri ich využívaní na veku primeranej úrovni. Dôležitou úlohou mediálnej výchovy na 1. stupni je vychádzať z bezprostredných skúseností žiakov s médiami a vytvoriť pre žiakov príležitosti na ich spracovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je:

- lepšie porozumieť pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovať,
- dokázať posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesionálny rast,
- dokázať si uvedomiť negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať,
- tvoriť mediálne produkty.

Aktivity realizované v rámci prierezovej témy mediálna výchova v našej škole: Média a môj čas, Reklama, Valentínska pošta, Deň matiek, Milujem Slovensko a i.

5.2.4 Ochrana života a zdravia

Zámerom prierezovej témy Ochrana života a zdravia je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Na 1. stupni sa realizuje prostredníctvom všetkých vyučovacích predmetov najmä však v telesnej a športovej výchove, prvouke, prírodovede, vlastivede, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je:

- poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky,
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života,

- formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Prierezová téma Ochrana života a zdravia je realizovaná aj projektovou formou výučby.

5.2.5 Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra je súčasťou obsahu všetkých predmetov, najmä prvouky, prírodovedy, vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, hudobnej výchovy a etickej výchovy. Vhodnými formami sú tiež projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je:

- vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov,
- oboznámiť žiakov s históriou, tradíciami a kultúrou vlastnej obce, jej flórou a faunou.

V mesiaci apríl pri príležitosti Dňa Rómov 8. apríl, venujeme tejto téme celý týždeň a je prepojená s prierezovou témou multikultúrna výchova.

5.2.6 Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr,

histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii Multikultúrnej výchovy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich a akceptovať, ako aj rešpektovať ľudské práva.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je:

- výchovné pôsobenie zamerať na rozvoj chápania iných kultúr, akceptovanie iných kultúr, rozvoj medziľudskej tolerancie, spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry,
- dosiahnuť rovnoprávny prístup ku všetkým žiakom, pochádzajúcim z najrôznejšieho kultúrneho a sociálneho prostredia.
- viesť žiakov k uvedomeniu si povahy vlastného socio - kultúrneho prostredia
- podporiť rozvoj kultúrnej gramotnosti žiaka
- viesť žiakov k chápaniu, aké miesto majú hodnoty vlastného kultúrneho prostredia medzi univerzálnymi ľudskými hodnotami
- podporovať sebavedomie žiakov a schopnosti uplatniť sa vo vlastnej skupine vyvážené so schopnosťami spolupracovať s deťmi z iných skupín
- poskytovať dostatok podnetov pre zážitok rôznorodosti ľudského sveta, podnecovať záujem o okolie,
- podnecovať zvedavosť o odlišné kultúry v blízkom okolí
- rozvíjať sebareflexiu a kláť základy kritického myslenia vo vzťahu k vlastnej aj k cudzím kultúram
- rozvíjať schopnosť riešiť konflikty pokojnou cestou a motivovať ich k aktívnemu .

Prierezová téma multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania všetkých vyučovacích predmetov s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu.

5.2.7 Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma má nadpredmetový charakter, v našej škole sa prelína celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti

postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe, o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vedie ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní význame prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak našej školy:

- porozumel sebe a iným,
- optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií,
- uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej,
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce,
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce,
- získal a uplatňoval základné a sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií,
- rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov,
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote.

Prierezová téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov.

5.2.8 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 1. stupni je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby si žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti,
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov,
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom každodennom živote.

Prierezová téma je začlenená pri vhodných témach do učebných osnov jednotlivých predmetov našej školy.

6 UČEBNÝ PLÁN

Rámcový učebný plán stanovuje časové dotácie vyučovacích predmetov v ŠVP podľa ročníkov. Vymedzuje počet voliteľných (disponibilných) hodín, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledujúcimi spôsobmi: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP

Poznámky k RUP sú pre školu záväzné, škola si však môže v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností. Škola môže pri tvorbe školského vzdelávacieho programu rozdeliť hodinové dotácie a vzdelávacie štandardy na celý stupeň vzdelávania pri zachovaní postupnosti jednotlivých vzdelávacích štandardov a celkového počtu vyučovacích hodín jednotlivých učebných predmetov.

6.1 Rámcový učebný plán pre 2. – 4. ročník v ZŠ Vtáčkovce 2026/2027

vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	2.	3.	4.
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	8+ 1	7+ 1	7
	Anglický jazyk		3	3
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4	4
	Informatika		1	1
Človek a príroda	Prvouka	2		
	Prírodoveda		1	2
Človek a spoločnosť	Vlastiveda		1	2
Človek a hodnoty	Etická výchova/ Náboženská výchova/ Náboženstvo	1+ 1	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie		1	1
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1
	Výtvarná výchova	2	1	1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2+ 1	2+ 1	2+ 1
Základ		20	23	25
Voliteľné (disponibilné) hodiny		3	2	1
Spolu		23	25	26

Poznámky:

1. Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje spravidla podľa priestorových, personálnych a finančných podmienok školy, podľa charakteru činnosti žiakov, podľa náročnosti predmetu s ohľadom na požiadavky ochrany zdravia a bezpečnosti práce.
2. Voliteľné hodiny škola použila na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.

Voliteľné (disponibilné) hodiny využila na:

- a) vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu v predmetoch SJL, MAT, ETV. V predmete SJL sa v 1. 2. 3. Ročníku zvyšuje časová

dotácia o 1 hodinu týždenne bez rozšírenia učiva.

- b) vyučovací predmet, ktorý rozširuje a prehĺbuje obsah predmetu zaradeného do štátneho vzdelávacieho programu v predmete TSV.

V predmete TSV sa v 1. 2. 3. 4. ročníku zvyšuje časová dotácia o 1 hodinu týždenne bez rozšírenia učiva.

3. Pri prestupe žiaka škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.
4. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie.
5. Maximálny počet vyučovacích hodín v týždni pre žiakov prvého a druhého ročníka nesmie byť vyšší ako 23 vyučovacích hodín. Pre žiakov tretieho a štvrtého ročníka nesmie byť vyšší ako 26 vyučovacích hodín.
6. Prvý cudzí jazyk sa vyučuje od 3. ročníka v rámci dotácie ŠVP.
7. Rámcový učebný plán vymedzuje týždenný počet vyučovacích hodín. Jedna vyučovacia hodina má podľa tohto plánu 45 minút. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania, pričom musí byť zachovaná minimálna celková časová dotácia, ktorá je pri časovej dotácii jedna hodina týždenne 33 hodín ročne.

Poznámky vypracované podľa:

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6.2.2015 pod číslom 2015-5130/1760:1-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 01.09.2015.

Výchovno-vzdelávacie ciele a obsah vzdelávania sú v súlade s cieľmi, obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovacie predmety, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 18.7.2022 pod číslom 2022/10162:2-A2140 pre prvý stupeň základnej školy s platnosťou od 1.9.2022 a v súlade s Dodatkom č. 5 schváleného pod číslom 2026/10555:5-A3610 s účinnosťou od 1.9.2026

7 VYUČOVACÍ JAZYK

Vyučovací jazyk určuje zákon 245/2008 Z. z. v § 12 ods. 1) a 2) ktorý určuje, že vyučovacím jazykom v školách a výchovným jazykom v školských zariadeniach je štátny jazyk. Výchova a vzdelávanie podľa tohto predmetu sa uskutočňuje v slovenskom jazyku alebo v jazyku národnostnej menšiny. Vyučovacím a výchovným jazykom na našej škole je slovenský jazyk.

7.1 Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka. Počas ich adaptačného obdobia sa v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka pri ich hodnotení a klasifikácii bude postupovať podľa zákona a metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy.

8 PODMIENKY UKONČENIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Na vysvedčení štvrtého ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne: „*Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania.*“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzke a to nasledovne: „*Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku.*“. Doklady o získanom vzdelaní sa vydávajú na predpísaných tlačivách schválených Ministerstvom školstva SR.

8.1 Organizácia prijímacieho konania

Žiaci sú do školy prijímaní na základe zápisu vykonaného zákonným zástupcom žiaka. Administratívny zápis žiakov do prvého ročníka sa v tomto školskom roku uskutoční v termíne od 1. apríla do 30. apríla.

Ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nedosiahlo školskú spôsobilosť, riaditeľ základnej školy rozhodne o odklade začiatku povinnej školskej dochádzky o jeden školský rok na základe žiadosti zákonného zástupcu alebo na odporúčanie praktického lekára pre deti a dorast, poradenského zariadenia, alebo na návrh riaditeľa predškolského zariadenia, ak ho dieťa navštevuje, a to vždy so súhlasom zákonného zástupcu dieťaťa.

Ďalšou podmienkou zaradenia dieťaťa do nultého ročníka ZŠ je vyšetrenie CPPPaP (centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie), ktoré môže byť realizované aj na základe odporúčania pedagóga pri zápise dieťaťa do 1. ročníka ZŠ. Podľa školského zákona, dieťaťom zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia je dieťa alebo žiak žijúci v prostredí, ktoré vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností dieťaťa alebo žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov na rozvoj jeho osobnosti. Na identifikovanie žiakov pochádzajúcich z tohto prostredia je to týchto päť kritérií:

- aspoň jeden rodič poberá dávky v hmotnej núdzi,
- aspoň jeden rodič je nezamestnaný,
- najvyššie ukončené vzdelanie aspoň jedného rodiča je základné,
- neštandardné bytové a hygienické podmienky (napr. žiak nemá vyhradené miesto na učenie, nemá vlastnú posteľ, v byte nie je zavedená elektrická prípojka),
- vyučovací jazyk školy je iný než jazyk, ktorým hovorí dieťa doma.

Do **1. ročníka** sú prijímané deti, ktoré dovŕšia k 31. 8. daného roka 6 rokov fyzického veku a dosiahnu školskú spôsobilosť. Prednostne sú prijímané deti, ktoré majú trvalý pobyt v školskom obvode. O prijatí dieťaťa rozhodne riaditeľ školy do 31. mája, ktorý predchádza školskému roku, v ktorom sa má základné vzdelávanie začať.

9 PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

Efektívna realizácia ŠVP je podmienená potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek formulovaných v platnej legislatíve.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonal prvú atestáciu, spĺňajú podmienku dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérovej pozície);
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu;
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov;
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou
- preukazujú profesijné kompetencie pri práci so žiakmi a s rodičmi;
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov.

9.1 Charakteristika pedagogického zboru

Základná škola má kvalitné personálne obsadenie, všetci jej pracovníci spĺňajú kvalifikačné podmienky odbornej a pedagogickej spôsobilosti.

V základnej škole je zamestnaných 6 pedagogických zamestnancov a 1 asistent učiteľa.

Na základnej škole pracujú:

- koordinátor prevencie sociálno-patologických javov, ktorý v spolupráci s vedením školy navrhuje a koordinuje preventívne opatrenia školy, zameriava sa na ochranu detí pred drogovými závislosťami, fyzickým alebo psychickým násilím,
- koordinátor environmentálnej výchovy, ktorý koordinuje environmentálnu výchovu v škole, spolupracuje s ostatnými pedagógmi, ako aj s inými organizáciami pôsobiacimi v tejto oblasti.

Vyučujúci zabezpečujú pre žiakov okrem výučby aj voľnočasové aktivity – záujmové útvary a akcie pri rôznych príležitostiach. Prevádzku školy zabezpečujú 2 nepedagogickí zamestnanci.

10 MATERIÁLNO - TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ

ZABEZPEČENIE

V škole sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v triedach a odborných učebniach podľa platnej legislatívy.

10.1 História ZŠ Vtáčkovce

Od roku 1926 píše svoje dejiny obecné školstvo. Škola bola založená a slávnostne otvorená 14. novembra 1926. Navštevovali ju žiaci z Vtáčkoviec vtedy z Ptáčkoviec, Bunetíc, Varhaňoviec a z Ortášov. V škole sa sústreďoval kultúrny a spoločenský život. Prvým učiteľom bol Žigmund Szereday z Opinej. V druhej polovici 20.storočia postavili dnešné budovy základnej a špeciálnej základnej školy. Budova dnešnej základnej školy bola pôvodne postavená ako materská škola.

10.2 Priestorové zabezpečenie školy

Vyučovanie sa realizuje v piatich učebniach, z čoho jedna je zriadená pre nultý ročník. Triedy sú vybavené pomôckami a pomerne moderným školským nábytkom, ktorý sa priebežne obnovuje a dopĺňa. V dvoch triedach sú nainštalované interaktívne tabule. Škola nemá telocvičňu. V priestoroch školy sa nachádza školská knižnica, ktorá sa priebežne dopĺňa novým knižným fondom. Žiaci knižnicu vyžívajú nielen v rámci mimoškolských činností, ale aj vo vyučovacom procese. Škola má k dispozícii počítačovú učebňu.

Priestorové vybavenie

- kancelária riaditeľa,
- zborovňa,
- sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov,
- šatne na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi,
- odkladacie a úložné priestory pre učebné pomôcky, didaktickú techniku,
- skladové priestory,

- archív,
- priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom,
- učebne,
- školské ihrisko,
- školská budova,,
- školský dvor.

10.3 Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, kladieme dôraz na: upravené a estetické prostredie tried, školského dvora, chodieb, aktuálne informácie o aktivitách školy na informačných tabuliach a nástenkách, budovanie priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom, medzi žiakmi a pedagógmi...

Veľký dôraz budeme klásť na vytvorenie dobrého tímu v triede, na rozvíjanie sebapoznania a sebahodnotenia žiaka. Intenzívne to bude v prvých týždňoch septembra, najmä v prvom ročníku, kedy deti prídu do nového prostredia a budú sa vytvárať nové kolektívy. Aktuálne informácie o aktivitách školy zverejňujeme na informačnej tabuli, ktorá sa nachádza na chodbe..

Aj napriek tomu, že budova školy má viac ako 40 rokov, prostredie tried, školského dvora, chodieb je príjemne a esteticky upravené.

11 PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA

V škole sa vykonáva :

- pravidelné poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci na začiatku školského roka, žiaci sú oboznámení so školským poriadkom školy,
- pravidelné školenie zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,
- pravidelné školenie zamestnancov o požiarnej ochrane,
- sú vykonávané pravidelné kontroly BOZP a PO,
- v triedach sa dodržiava štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek žiakov,
- pri zaistovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje podľa § 2 ods. 24 vyhlášky č. 322/2008 Z. z..

12 VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA

Vnútorný systém hodnotenie kvality zameriame na tri oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

12.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Pri hodnotení výsledkov žiakov vychádzame z Metodických pokynov MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s platnosťou od 1.5.2011. Okrem

sumatívnych výsledkov sa sústreďíme na rozpracovanie formatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou hodnotiaceho portfólia.

1. budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných,
2. hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka,
3. pri hodnotení učebných výsledkov žiakov sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon,
4. budeme odlišovať hodnotenie spôsobilosti od hodnotenia správania.

Vnútný systém hodnotenia žiakov je rozpracovaný v internom dokumente Základnej školy Vtáčkovce (Príloha A).

12.2 Hodnotenie pedagogického zamestnanca

Hodnotenie zamestnancov sa realizuje formou:

- pozorovania pracovného výkonu (hospitácie),
- rozhovoru,
- sebahodnotením,
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke práce, didaktické testy zadane naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy, výsledky celoplošného testovania a pod.),
- hodnotenie pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy.

12.3 Hodnotenie školy

Monitoring školy

- vypracovanie komplexnej správy o činnosti školy za jednotlivé školské roky
- monitorovanie podmienok na vzdelanie,
- monitorovanie úrovne spokojnosti s prácou učiteľov,
- prostredníctvom anonymných dotazníkov pre učiteľov a rodičov pravidelné monitorovanie spokojnosti práce s vedením školy,

- sledovanie pozitívnej klímy v škole,
- sledovanie priebehu vyučovania, zavádzanie nových foriem a metód do učenia a práce so žiakmi,
- sledovanie úrovne práce so žiakmi so špecifickými poruchami učenia, sledovanie práce so žiakmi zdravotne oslabenými a sociálne zaostalými,
- pravidelné zhodnocovanie úrovne výsledkov vzdelávania.

Kritériá

- spokojnosť žiakov, učiteľov, rodičov,
- kvalitné výsledky práce.

Nástroje na zisťovanie úrovne

- hodnotiaci pedagogický rozhovor nadriadeného s podriadenými pedagogickými zamestnancami školy,
- SWOT analýza.

12.4 Rozpis kontrolných úloh

Pracovné porady

Pedagogické pracovné porady sa konajú na začiatku každého mesiaca.

Pedagogické rady

02.09.	- Prerokovanie analýzy výchovno–vzdelávacích výsledkov za predchádzajúci školský rok
- Prerokovanie PPP, Školského poriadku, ŠkVP, iŠkVP, IVVP
25.11.	- Hodnotiaca pedagogická rada za 1. štvrťrok v danom šk. r.
23.01.	- Klasifikačná pedagogická rada za 1. polrok v danom šk. r.
24.04.	- Hodnotiaca pedagogická rada za 3. štvrťrok v danom šk. r.
23.06.	- Klasifikačná pedagogická rada za 2. polrok v danom šk. r.

13 POŽIADAVKY NA KONTINUÁLNE VZDELÁVANIE

Škola podporuje pedagogických zamestnancov v ďalšom vzdelávaní s potrebami a požiadavkami školského vzdelávacieho programu. Pedagogickí zamestnanci sa zúčastňujú inovačného vzdelávania, aktualizáčného vzdelávania, špecializačného vzdelávania.

Ak potreby školského vzdelávacieho programu budú vyžadovať, aby si niektorí z pedagogických zamestnancov doplnil svoju kvalifikáciu a získal vzdelanie absolvovaním študijného programu alebo vzdelávacieho programu v študijnom odbore na výkon pedagogickej činnosti pre príslušnú kategóriu a podkategóriu pedagogického zamestnanca, takému zamestnancovi škola umožní získať profesijné kompetencie požadované na doplnenie kvalifikačných predpokladov alebo splnenie kvalifikačného predpokladu na vyučovanie ďalšieho aprobačného predmetu.

Začínajúcim pedagógom škola umožňuje absolvovať adaptačné vzdelávanie, ktorého cieľom je získať profesijné kompetencie potrebné na výkon činností samostatného pedagogického zamestnanca.

14 OSOBITOSTI VÝCHOVY A VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM V SÚLADE S PRINCÍPMI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA

Naša škola je otvorená pre všetkých žiakov, ktorí sa u nás chcú vzdelávať. Vo veľkej miere školu navštevujú žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením v ZŠ Vtáčkovce prebiehajú v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania. Zohľadňovanie individuálnych potrieb žiaka sa realizuje s cieľom zabezpečiť rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj jeho schopností a osobitostí a s cieľom dosiahnuť primeraný stupeň vzdelania a jeho primerané začlenenie do spoločnosti.

Na podporu výchovy a vzdelávania žiaka so zdravotným znevýhodnením a žiaka s nadaním škola zabezpečí poskytnutie podporných opatrení podľa vyjadrenia pedagogického zamestnanca školy, odborného zamestnanca školy alebo zariadenia poradenstva a prevencie.

Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť v súlade s písomným vyjadrením riaditeľa školy, okrem prípadov, ak to vzhľadom na personálne, priestorové, materiálno-technické a finančné podmienky v navrhovanom rozsahu preukázateľne nie je možné.

14.1 Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením

Škola, ktorá vzdeláva žiakov so zdravotným znevýhodnením spolu s ostatnými žiakmi školy, vytvára podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a v spolupráci so školským podporným tímom. Škola zabezpečí najmä:

- Odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka so zdravotným znevýhodnením a tiež systematickú spoluprácu školy so zariadením poradenstva a prevencie alebo špeciálnou školou,
- V prípade vypracovania individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý obsahuje podporné opatrenia a upravuje jednotlivé časti ŠkVP podľa špeciálnych

výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, najmä obsah, metódy, formy alebo spôsoby hodnotenia a spoluprácu so zákonným zástupcom a pedagogickými a odbornými zamestnancami,

- Využívanie rôznych odporúčaných foriem špecifickej pedagogickej a odbornej podpory a intervencie, ktoré podľa individuálnych potrieb žiaka môžu (ale nemusia) zahŕňať aj využívanie disponibilných hodín na výučbu špecifických vyučovacích predmetov alebo na individuálne i skupinové vyučovanie v predmetoch, v ktorých sa žiak vzdeláva podľa IVP,
- Podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Žiak so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa ŠkVP a učebného plánu ZŠ Vtáčkovce. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú žiakovi so zdravotným znevýhodnením, aby sa vzdelával podľa ŠkVP Vtáčkovce, žiak sa vzdeláva podľa IVP.

Pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou ľahkého stupňa a žiakov s vývinovými poruchami ľahkého stupňa, ktorí k 1. septembru dosiahli fyzický vek šesť rokov, nepokračujú v plnení povinného predprimárneho vzdelávania, a nie je u nich predpoklad zvládnutia prvého ročníka základnej školy, možno zriadiť *úvodný ročník*. V prípade, ak škola zriadi úvodný ročník, zaradí jeho vzdelávací program do ŠkVP.

IVP žiaka so zdravotným znevýhodnením vypracováva na základe odporúčaní zariadenia CPaP a po konzultácii so zákonným zástupcom žiaka. Je potrebné primárne prihliadať na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka.

14.2 Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je umožniť im vzdelávať sa a rozvíjať v súlade s ich vývinovými charakteristikami a s prihliadnutím na možné vývinové špecifiká, súvisiace s ich nadaním.

Nadaný žiak sa vzdeláva podľa ŠkVP a učebného plánu školy, ktorý vychádza zo vzdelávacích programov zameraných na príslušné nadanie. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú nadanému žiakovi, aby sa vzdelával podľa ŠkVP školy, žiak sa vzdeláva podľa IVP, ktorý obsahuje podporné opatrenia na základe vyjadrenia

pedagogického zamestnanca, odborného zamestnanca školy alebo zariadenia CPaP. IVP nadaného žiaka vypracováva po konzultáciách so zákonným zástupcom žiaka. Pri tvorbe IVP je možné vychádzať zo vzdelávacieho programu pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka, vrátane potrieb vyplývajúcich zo zdravotného alebo sociálneho znevýhodnenia.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je úlohou školy zabezpečiť žiakom s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu ich osobnosti najmä:

- Špecifikovať v ŠkVP, resp. v IVP ciele vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania, na potrebu všestranného osobnostného rozvoja nadaných žiakov a na prípadné špecifické vývinové charakteristiky, súvisiace s nadaním (napr. asynchronia, dysfunkčný perfekcionizmus, senzitivita),
- Zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne,
- V prípade umelecky nadaných žiakov spolupracovať s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej disciplíny a športovo nadaných žiakov so športovým trénerom,
- Akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobnosti a správania,
- Dbat' na komplexný rozvoj osobnosti nadaných žiakov,
- Zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a uplatňovať diferencovaný prístup vo vyučovaní, vrátane postupov zameraných na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov, napr. projektové vyučovanie,
- Umožniť žiakom vzdelávanie pod vedením tútora alebo vzdelávanie v konkrétnom predmete pod vedením učiteľa školy vyššieho stupňa,
- Viest' žiakov k realizácii hodnotenia vlastných schopností i výsledkov svojej práce sebareflexii a seba prijatiu,
- Viest' žiakov k vzájomnej spolupráci.

14.3 Ako pomáha škola žiakom so sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnenie je široký fenomén, často výsledok celého komplexu faktorov, s ktorými sa stretáva skoro každý učiteľ i škola tak ako aj naša škola. Nie

všetky deti majú možnosť vyrastať v rodinnom prostredí, ktoré by im poskytovalo žiaduce podmienky pre ich osobnostný a sociálny rozvoj.

Pod pojmom **sociálne znevýhodnené prostredie** rozumieme prostredie, kde absentujú základné pedagogické, psychologické, materiálne, kultúrne, demografické faktory prispievajúce k integrite osobnosti, ako je nízka životná úroveň, nízky stupeň vzdelania, negramotnosť, chudoba, nezamestnanosť, alkoholizmus, zdravotné postihnutie, spolužitie viacerých generácií v malom priestore, násilie, nezáujem o deti, nízka miera starostlivosti o deti, rozvodovosť a pod.

Sociálna pedagogika hovorí o sociálnej znevýhodnenosti v podobe neschopnosti rodičov vychovávať deti, nespôsobilosť pochopiť základné potreby detí, absencia akýchkoľvek hodnôt v rodine či nezvládnutie rodičovskej roly.

Výchovne menej podnetné prostredie je často spojené so sociálne znevýhodneným prostredím, ale môže byť prítomné aj pri priemerných alebo nadpriemerných sociálnoekonomických pomeroch rodiny. Je charakteristické nedostatočnými podnetmi pre optimálny vývin dieťaťa najmä po stránke psychickej. Dieťa má nedostatok podnetov na rozvoj kognitívnych schopností, rozvoj zmyslov, citov a charakterových vlastností. Spôsobuje to buď nedostatok času na výchovu dieťaťa alebo nezáujem o výchovu dieťaťa.

Ako pomáha naša škola žiakom so sociálne znevýhodneného prostredia

- častejšie konzultácie s rodinou – rodinné návštevy pedagógov,
- spolupráca asistenta učiteľa pri riešení problémov,
- zabezpečenie stravovania formou desiatových balíčkov a školských pomôcok pre žiakov v hmotnej núdzi - Ministerstvo školstva v roku 2008 zaviedlo niekoľko motivačných činiteľov pre žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia: príspevok na stravu, školské pomôcky a motivačné štipendium. Zákon o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (599/2003 Z. z.) presne vymedzuje, kto môže byť prijímateľom dotácií,
- individuálny prístup zo strany pedagógov.

Výchova a vzdelanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia sa uskutočňuje:

- v škole v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy,
- v škole v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci s CPa P.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

14.4 Individuálne začlenenie žiakov so zdravotným znevýhodnením do bežných tried

Každý žiak, ktorý je vzdelávaný v školskej integrácii v základnej škole má vyplnený Návrh na prijatie. Pre takého žiaka riaditeľka školy zabezpečí odbornú špeciálno-pedagogickú s centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, so školským špeciálnym pedagógom. Začlenený žiak v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva a podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“) s prihliadnutím na narušenie. IVP je súčasťou Návrhu na prijatie. IVP sa aktualizuje podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka.

14.5 Individuálny výchovno-vzdelávací program

Ak má žiak závažné problémy v učení je potrebné mu pomôcť. Dnes už vieme, že potreby znevýhodnených žiakov sa natoľko odlišujú od potrieb ostatných žiakov, že je nevyhnutné zamyslieť sa nad spôsobmi ich vzdelávania a vzdelávanie riešiť prostriedkami, ktoré sa viac či menej odlišujú od štandardných. Na zabezpečenie realizácie uvedenej úlohy slúžia individuálne vzdelávacie programy. Dôležité je uvedomiť si rozdiel medzi individuálnym vzdelávacím programom, ktorý je komplexným dokumentom zohľadňujúcim diagnózu žiaka, jeho individuálne špeciálno-pedagogické potreby, zabezpečenie jeho vzdelávania a individuálnym vzdelávacím plánom, ktorým rozumieme úpravu učebných osnov v tých predmetoch, kde to je nevyhnutné. Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie individuálne integrovaného žiaka so ŠVVP. Školský zákon definuje, čo má IVP obsahovať (základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces, požiadavky na úpravu prostredia triedy, učebných postupov, učebných plánov, učebných osnov, na organizáciu výchovno-vyučovacieho procesu a

požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok, špeciálnych učebných pomôcok a personálnej pomoci).

Štruktúra IVP:

1. Osobné údaje žiaka (meno a priezvisko, dátum narodenia, bydlisko, trieda, rok školskej dochádzky),
2. Závery psychologického vyšetrenia,
3. Závery špeciálnopedagogického vyšetrenia,
4. Zdravotný stav (druh a stupeň postihnutia) - klinická diagnóza (závery pediatra, alebo iného odborného lekára)
5. Audit - pedagogická diagnostika, kazuistika, doterajší spôsob vzdelávania, aktuálny stav
6. Vplyv diagnózy na výchovno – vzdelávací proces - učebný plán, učebné osnovy, organizácia vzdelávania (formy vzdelávania), organizácia starostlivosti – spolupráca s inými odborníkmi, alebo zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie zabezpečujúcimi starostlivosť, úprava prostredia školy a triedy, personálne zabezpečenie (odborný servis), materiálno-technické zabezpečenie - kompenzačné pomôcky (KP).
7. Metodické postupy a kroky na dosiahnutie cieľa v jednotlivých predmetoch, konkrétne úlohy vo vzdelávacích oblastiach.
8. Hodnotenie a klasifikácia výsledkov.
9. Podpisy (riaditeľ školy, špeciálny pedagóg, triedny učiteľ, asistent učiteľa, zákonný zástupca, ostatní učitelia.

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je vytvorenie podnetného a podporného prostredia pre efektívne vzdelávanie, aby bol zabezpečený ich rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu, aby sa mohli čo najplnohodnotnejšie začleniť do spoločnosti.

14.6 Špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov so zdravotným znevýhodnením

Žiaci sa hodnotia podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špeciálno – pedagogickými potrebami v bežných základných školách – metodický pokyn č. 22 /2011 na hodnotenie žiakov základnej školy - Zásady hodnotenia žiakov so ŠVVP príloha B.

iŠkVP ZŠ Vtáčkovce (Príloha - Vnútný systém hodnotenia žiakov ZŠ Vtáčkovce, str. 24) .

14.7 Odborné personálne zabezpečenie žiakov so zdravotným znevýhodnením

V rámci starostlivosti o žiakov so špeciálno výchovno-vzdelávacími potrebami škola veľmi úzko spolupracuje so zariadeniami výchovného poradenstva – CPaP pre ZŠ v Košiciach a ČŠPP na Opatovskej ceste v Košiciach.

15 DIGITÁLNA STRATÉGIA ŠKOLY

Digitálne kompetencie predstavujú súbor vedomostí a zručností, ktoré nám umožňujú účinne, kriticky a bezpečne pracovať s digitálnymi technológiami pri učení, v práci aj v bežnom živote. Na tejto stránke nájdete materiály a nástroje, ktoré vám pomôžu tieto kľúčové schopnosti systematicky rozvíjať.

Podľa referenčného rámca DigComp medzi základné oblasti digitálnych kompetencií patria:

Informačná a dátová gramotnosť – schopnosť určiť, aké informácie potrebujeme, efektívne ich vyhľadávať, posudzovať ich dôveryhodnosť a organizovať digitálne údaje a obsah.

Komunikácia a spolupráca – využívanie digitálnych technológií na komunikáciu, tímovú prácu a aktívnu účasť v spoločnosti, s rešpektom ku kultúrnej a generačnej rozmanitosti, vrátane správy vlastnej digitálnej identity a reputácie.

Tvorba digitálneho obsahu – vytváranie a úprava digitálnych materiálov, prepájanie nových informácií s existujúcimi poznatkami, rešpektovanie autorských práv a licencií a schopnosť zadávať jasné pokyny digitálnym nástrojom a systémom.

Bezpečnosť – ochrana zariadení, osobných údajov a súkromia, starostlivosť o fyzické aj psychické zdravie pri používaní technológií, podpora inklúzie a zodpovedný prístup k digitálnym technológiám s ohľadom na životné prostredie.

Riešenie problémov – schopnosť rozpoznať a riešiť situácie v digitálnom prostredí, využívať technológie na tvorivé a inovatívne riešenia a neustále sa prispôbovať technologickému pokroku.

1 Informačná a dátová gramotnosť

1.1 Prezeranie, vyhľadávanie a filtrovanie údajov, informácií a digitálneho obsahu

1.2 Hodnotenie údajov, informácií a digitálneho obsahu

1.3 Spracovanie údajov, informácií a digitálneho obsahu

2 Komunikácia a spolupráca

- 2.1 Interakcia prostredníctvom digitálnych technológií
- 2.2 Zdieľanie prostredníctvom digitálnych technológií
- 2.3 Zapojenie občanov prostredníctvom digitálnych technológií
- 2.4 Spolupráca prostredníctvom digitálnych technológií
- 2.5 Netiketa (digitálna etiketa)
- 2.6 Manažment digitálnej identity

3. Tvorba digitálneho obsahu

- 3.1 Tvorba digitálneho obsahu
- 3.2 Integrovanie a opätovné vytváranie digitálneho obsahu
- 3.3 Autorské práva a licencie
- 3.4 Programovanie

4. Bezpečnosť

- 4.1 Ochrana zariadení
- 4.2 Ochrana osobných údajov a súkromia
- 4.3 Ochrana zdravia a psychickej a fyzickej pohody
- 4.4 Ochrana životného prostredia

5. Riešenie problémov

- 5.1 Riešenie technických problémov
- 5.2 Identifikácia potrieb a technologických riešení
- 5.3 Kreatívne využívanie digitálnych technológií
- 5.4 Identifikácia medzier v digitálnych kompetenciách

15.1 Východiská a vízia

Škola systematicky rozvíja digitálne kompetencie žiakov primerane ich veku. Digitálne technológie využívame ako nástroj podpory učenia, tvorivosti a spolupráce, nie ako cieľ samotný.

Našou víziou je:

- bezpečné digitálne prostredie,
- veku primeraný rozvoj digitálnych zručností,
- rozvoj kritického myslenia a zodpovedného správania online,
- postupné budovanie základov informatického myslenia.

15.2 Analýza súčasného stavu

15.2.1 Materiálno-technické vybavenie

Škola disponuje:

- tabletmi pre žiakov,
- notebookmi a PC pre učiteľov,
- dataprojektormi,
- interaktívnymi tabuľami,
- prístupom na internet.

Vybavenie umožňuje:

- využívanie digitálnych nástrojov vo vyučovaní,
- prácu s multimediálnym obsahom,
- realizáciu jednoduchých digitálnych projektov.

15.2.2 Digitálne kompetencie

Žiaci:

- základná práca s tabletom a PC,
- práca s interaktívnym obsahom,
- prvé skúsenosti s vyhľadávaním informácií,
- potreba systematického rozvoja bezpečnosti online.

Učitelia:

- využívanie prezentácií a interaktívnych materiálov,

- základná práca s digitálnymi platformami,
- potenciál na rozšírenie digitálnej tvorby a hodnotenia.

15.3 Strategické ciele (obdobie 3 rokov)

Cieľ 1: Rozvoj digitálnych kompetencií žiakov

- Zaviesť postupný rozvoj podľa oblastí DigComp (primerane veku).
- Posilniť informačnú gramotnosť a bezpečnosť.
- Rozvíjať informatické myslenie (logika, algoritmizácia).

Cieľ 2: Zmysluplná integrácia technológií do vyučovania

- Využívať tablety a interaktívne tabule ako podporu aktívneho učenia.
- Zaviesť jednoduché digitálne projekty (plagát, prezentácia, audio príbeh).
- Prepojiť digitálne aktivity so všetkými predmetmi.

Cieľ 3: Digitálna bezpečnosť a kultúra

- Zaviesť pravidlá používania zariadení.
- Systematická prevencia kyberšikany.
- Výchova k digitálnej etikete.

Cieľ 4: Profesionálny rozvoj učiteľov

- Interné zdieľanie dobrej praxe.
- Minimálne 1 digitálne školenie ročne.
- Podpora tvorby vlastných digitálnych materiálov.

15.4 Implementácia podľa ročníkov

1. – 2. ročník

- Základy ovládania zariadení.
- Práca s interaktívnymi cvičeniami.
- Bezpečné správanie online (základné pravidlá).
- Jednoduché kreslenie a tvorba digitálnych obrázkov.

3. – 4. ročník

- Jednoduché vyhľadávanie informácií.
- Tvorba krátkej prezentácie.
- Základy práce s textom.
- Úvod do algoritmického myslenia (napr. blokové programovanie).

15.5 Bezpečnosť a ochrana údajov

- Školský digitálny poriadok.
- Informovaný súhlas rodičov.
- Ochrana osobných údajov.
- Výchova k digitálnej stope.
- Rovnováha medzi online a offline aktivitami.

15.6 Hodnotenie a monitorovanie

- Ročné hodnotenie plnenia cieľov.
- Dotazník pre učiteľov.
- Reflexia využívania techniky.
- Aktualizácia stratégie každé 2 – 3 roky.

15.7 Očakávané prínosy

Žiak:

- bezpečne používa digitálne zariadenia,
- dokáže vytvoriť jednoduchý digitálny výstup,
- rozumie základom digitálnej bezpečnosti,
- rozvíja logické a kritické myslenie.

Škola:

- moderné a efektívne vyučovanie,
- systematický prístup k digitalizácii,
- pripravenosť na budúce výzvy.

16. AI GRAMOTNOSŤ

AI kurikulum reaguje na rýchly rozvoj umelej inteligencie. Nová AI gramotnosť rozvíja kritické myslenie žiakov, bezpečné používanie AI nástrojov, prácu s dátami aj porozumenie dopadom AI na spoločnosť.

Oblasť AI gramotnosti zahŕňa princípy fungovania umelej inteligencie, tvorbu a spoluprácu s AI, rozvoj kritického myslenia, dôraz na zodpovednosť a bezpečnosť aj budovanie zdravej digitálnej identity a rovnováhy.

Zoznam použitej literatúry

Inovovaný Štátny vzdelávací program pre 1. stupeň základnej školy v Slovenskej republike ISCED 1 – primárne vzdelávanie. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6. 2. 2015 pod číslom 2015-5129/1758:1-10A0 pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2015.

Pedagogicko-organizačné pokyny, Bratislava.

KRČAHOVÁ,E.-ŠESTÁKOVÁ,S. 2013. *Tvorba individuálnych výchovno-vzdelávacích programov pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.* Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave 2013. 44s. ISBN 978-80-8052-511-8.

Metodické pokyny. Ministerstvo školstva slovenskej republiky 22/2011 z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy č. 2011-3121/12824:4-921.